MINISTERUL EDUCAȚIEI
ROMÂNIA
UNIVERSITATEA DE MEDICINĂ, FARMACIE, ȘTIINȚE ȘI TEHNOLOGIE „GEORGE EMIL PALADE" DIN TÂRGU MUREȘ

FACULTATEA DE ȘTIINȚE ȘI LITERE „PETRU MAIOR"

Acta Marisiensis. Philologia
Volume 2 (2020), Issue 1
p-ISSN: 2668-9537, e-ISSN: 2668-9596

sciendo

10.2478/amph-2022-0025

LINGUISTIC ASPECTS OF MEDICAL TERMINOLOGY: THE BREAST CANCER

***Anișoara Pop*[1]**

[1]*Assoc. Prof., PhD, 'G.E. Palade' University of Medicine, Pharmacy, Science and Technology of Târgu Mureș, Târgu Mureș, Mureș county, 540 142, Romania*

Abstract: *The current paper proposes a brief overview of some linguistic features of medical terminology in general, which also apply to the scientific discourse of breast cancer in particular. The means of word building and the etymology of terms specific to this surgical field, including the word "cancer" are addressed, emphasizing the existence of a clear-cut difference between the formal technical register used by professionals in peer communication and in publication of their scientific research results on the one hand, and the semi-technical terminology used in communicating with patients, on the other. I also highlight some stumbling blocks that a translator, non-specialist in the medical field, may encounter in the translation of highly specialized articles belonging to different medical sub-domains (e.g.: breast surgery, laparoscopic surgery, etc.).*

Keywords: *medical terminology, surgical field, linguistic aspects.*

Caracteristici ale limbajului medical

Terminologia utilizată în domeniul abordării chirurgicale a cancerului mamar este parte integrantă a registrului medical, definit ca registru ocupațional sau cod de transmitere a informațiilor între specialiștii din domeniul medical, în cazul nostru cel chirurgical, conformându-se caracteristicilor generale ale acestuia [1, 2].

Registrul medical din articolele de specialitate numit de către Halliday [4] *a syndrome of scientific discourse*, este unul oficial științific și prezintă trăsăturile lingvistice și discursive ce țin de conținutul științific al acestuia, deziderатul său fiind transmiterea obiectivă a informațiilor si faptelor, în mod similar cu ceea ce se întâmplă în registrul tehnic, de exemplu.

Din aceeași perspectivă a obiectivității și detașării, registrul științific medical este caracterizat de:

- lipsa autorului sau cercetătorului în textul lucrării. Acolo unde acesta este prezent, prezența sa este marcată prin referință la echipă și utilizarea pronumelui personal pentru persoana I plural,

© 2020 Published by University Press, Târgu Mureș, România, 2020. This is an open access article under the CC BY 4.0 license (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

- densitate lexicală marcată prin folosirea amplă a premodificării: Four *easily obtainable clinical and histologic* **factors** may be combined in a prognostic score that is highly predictive of overall and event-free survival [3],
- utilizarea unor metafore gramaticale ca de exemplu nominalizarea. Nominalizarea, care constă în înlocuirea unui proces cu un subtantiv, procedeu frecvent întâlnit în articolele stiintifice, contribuie la densitatea registrului medical științific, făcând limbajul mai dificil de procesat. În exemplul de mai jos *obtaining* ține locul unei întregi propoziții – e.g. *the fact that we are going to obtain*:

It is still not clear whether ***obtaining*** *a radical margin will decrease the rate of local recurrence after breast conserving surgery* [7].

- folosirea unor timpuri gramaticale cu forme simple (*simple present*, *simple past*, rareori *present perfect*) iar uneori a diatezei pasive – ultima, cu acelasi scop al sublinierii entităților studiate/cercetate, în defavoarea celui care le-a studiat.

Aceste caracteristici, valide din punct de vedere statistic, pot fi deseori încălcate în cadrul aceluiași rezumat sau articol, tendința actuală fiind una de repoziționare a limbajului medical pe un tărâm de confluență între registrul oficial și rigid, ce ține de domeniul științific și cel semi-oficial, flexibil, în care vocea umană, a cercetătorului, își face simțită prezența:

A randomized trial ***was conducted*** [diateza pasivă] *to compare tumorectomy and breast irradiation with modified radical mastectomy.* ***We have analyzed*** [diateza activă, pronume personal pers. I plural *]the patterns of failure in each arm of the trial and the prognostic factors* [3].

Originea terminologiei

Majoritatea termenilor științifici medicali din domeniul cancerului mamar, ca de altfel a termenilor medicali în general, își au originea în limba latină (e.g.: tumor, axilla) sau greacă (e.g.: prognosis, diagnosis, metastasis, neoplasm), fapt care a condus actualmente la coexistența a doi termeni sinonimi pentru același concept, la care se poate adăuga uneori și un al treilea termen, semi-tehnic, colocvial, cu origine în engleza veche, acesta din urmă fiind utilizat în comunicarea medic-pacient:

Latină	**Greacă**	**Engleză**
corpus	*soma*	*body*
pecto	*thoraco*	*chest*
mamma (pl. mammae)	*mastos*	*breast*
tumour		*growth*
axilla		*armpit*

Partea pozitivă a însușirii limbajului medical în limba engleză este existența unui număr de prefixe (P) și sufixe (S) care combinate cu rădăcina (R) au dat naștere unor cuvinte noi al căror sens este ușor de descifrat, în ideea în care se stăpânește o bază suficient de largă de termeni: R - *mastos - sân* + S *–itis - inflamație*, primul de etimologie greacă, al doilea provenind din limba engleză (sec.XIX) se regăsesc în termenul *mastits*. Rădăcina este cea care determină sensul, în timp ce afixele determină partea de vorbire, fiind și ele mini-purtătoare de sens, în același timp. Ex:

adenocarcinoma
adeno- R1= glandă
carcin- R2 = cancer
-oma = S - tumoare, masă, colecție fluidă

biopsy
bios- R = viață
-opsis = S - la vedere – i.e. *examinarea unui țesut extras dintr-un corp în viață*.

Termenul biopsie a fost utilizat în practica medicală de către un dermatolog francez în sec. XIX, deși cea mai veche biopsie atestată prin introducerea unui ac la nivelul gușei a fost realizată de către un medic arab în sec.XI [10].

mastectomy
mastos – R = sân
-tomy – S **=** incizie, tăiere; sufixul apare și în termeni ca: "partial or segmental mastec*tomy"*, "quadranec*tomy"*, "lumpec*tomy"*, toți acești termeni fiind legați de operația de conservare a sânului.

metastasis
meta – P = schimbare
-stasis – R = poziție

oncology
oncos – R = tumoare, masă
-logy - S = știință, studiu
Formarea cuvintelor

Din punct de vedere sintagmatic și relevant pentru predarea limbajului medical legat de cancerul mamar, termenii se supun regulilor generale de conversie a categoriei gramaticale prin folosirea de sufixe:

Adjectiv ⇒	**Substantiv**
malignant	malignan**cy**
intense	intensi**ty**
anxious	anxie**ty**

Verb ⇒	**Substantiv**
incise	incis**ion**
examine	examinat**ion**
radiate	radiat**ion**
remit	remiss**ion**
recur	recurr**ence**
survive	surviv**al**
treat	treat**ment**

Verb ⇒	**Adjectiv**
invade	invas**ive**
progress	progress**ive**
inflame	inflamm**atory**

Terminologie și traducere

Din punct de vedere gramatical, textul medical nu pune probleme deosebite pentru traducători. Trebuie acordată atenție pluralelor neregulate (carcinoma – pl. carcinomata; sarcoma – pl. sarcomata; mastitis – pl. mastitides; mamma - pl. mammae) și în special ortografierii termenilor medicali de specialitate.

Funcția referențială a limbajului predomină în registrul științific în detrimentul celei expresive și artistice, fapt care facilitează oarecum procesul traducerii în sensul că aceasta implică mai mult, dacă nu chiar exclusiv, o traducere literală.

Dificultățile întâmpinate pot surveni însă din modul in care unele dicționare de termeni generali definesc termenii medicali, de ex. potrivit cu *Merriam Webster online dictionary*, **mastectomy** is the "surgical removal of all or part of a breast, sometimes associated with lymph nodes and muscles" [15], în timp ce Societatea Americană a cancerului definește *mastectomia* ca "removal of the entire breast

through surgery… done when a woman cannot be treated with breast-conserving surgery or lumpectomy" [8]. De aceea, ideal în traducerea textelor medicale științifice din perspectiva evitării confuziilor, ar fi traducerea în tandem medic (responsabil pentru conținut) /traducator (responsabil pentru partea lingvistică).

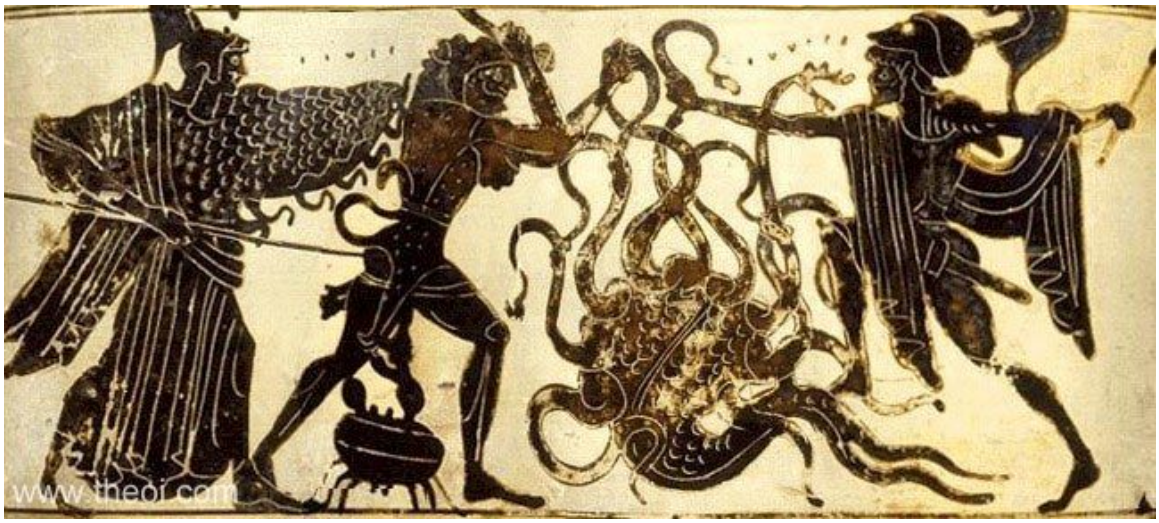
Cancerul ca metaforă

Istoria îndelungată a termenului *cancer* demonstrează faptul că aceasta nu este nici pe departe o maladie modernă. Deoarece termenul "cancer" este atât de încărcat de conotații negative și sentințe terminale, a rămas nepronunțat în diferite epoci, fiind abia șoptit sau pronunțat doar ca inițială "C". Deși primele cazuri demonstrate de cancer de importanță pentru domeniul nostru pentru că erau de cancer mamar, datează din antichitate, au fost întâlnite la mumiile egiptene și descrise de medicul Imhotep în manuscrisul *Edwin Smith Papyrus* (1600 î.e.n.) ca fiind "*bulging mass in the breast*". Manuscrisul face parte dintr-un manual de chirurgie și descrie 8 cazuri de tumori ale sânului tratate la vremea respectivă prin cauterizare (*fire drill*), descrierea menționînd practic lipsa unui remediu [12, 13].

Termenul de *cancer* apare doar în antichitate (400 î.e.n.) și este folosit de Hippocrates sub numele de ***karkinos***, în limba Greacă semnificând crab [14, 15]. Termenul intră în engleza veche prin limba latină în jurul anului 47 e.n., când filosoful greco-roman Celsus traduce termenul grec *karkinos* prin termenul Latin pentru *crab – cancer*. Mult mai târziu, în anii 130-200 e.n. un alt medic roman, Galen folosește pentru prima dată termenul *oncos* (în greacă *umflătură*) pentru a descrie tumorile.

Metafora *cancerului* ca și *crab* funcționează prin similitudinea între termenul comparat (*cancer*) cu cel cu care se compară (*crab*), punându-se astfel în ecuație membrele crabului si forma venelor inflamate din jurul unei tumori. Dezvoltînd în continuare baza comună dintre crustaceu (carapacea acestuia) și tumoarea canceroasă, ambele avînd o constituție dură, dar și modul de a acționa si tenacitatea crabului, durerea provocată de cancer este similară mușcăturii pătrunzătoare provocate de cleștele unui crab.

Pe de altă parte, grecii erau familiarizați cu termenul de *cancer* din mitologie, (constelația cancerului), Karkinos fiind trimis *să muște* piciorul lui Hercule în timp ce se lupta cu Hydra, care a fost în cele din urmă răpusă de acesta iar astfel *karkinos* și-a căpătat un loc printre stele - o legendă care îi era cu certitudine familară lui Hipocrate [9].

Heracles și Hydra - Diosphos 500-480 î.e.n. Luvru, Paris [11]

Probabil de aceea metafora cancerului care este descris ca "agresiv" se întrepătrunde cu cea a luptei împotriva cancerului: *to fight cancer*, *she has beaten cancer, she has lost battle with cancer*.

Termenul *oncology*, menționat prima dată în sec. II e.n., a fost utilizat de către Galen (*oncos* – în limba greacă, tumoare, umflătură, masă + *-logy* = studiu al) în paralel cu termenul *carcinos* care este folosit cu referire doar la tumorile maligne. Și termenul *oncologie* are o încărcătură metaforică, sugerând o *apăsare, povară*, fiind ca atare utilizat în teatrul grec pentru a identifica o mască tragică – simbol al unei poveri fizice a purtătorului. Termenul a fost preluat în jurul anului 200 de Galen care l-

a aplicat la medicină pentru a desemna generic toate tumorile. *Oncos* este rădăcina cuvântului oncologie – știința care se ocupă cu studiul acestei maladii necruțătoare - cancerul.

Comunicarea cu pacientul – limbaj semi-tehnic

Deși actualmente pacienții diagnosticați cu cancer, în cazul de față pacientele cu cancer mamar, sunt din ce în ce mai bine informați înainte de a veni la medic și au o oarecare familiaritate cu unii termeni de specialitate, medicilor li se recomandă să utilizeze cu aceștia un limbaj descriptiv simplu, fără jargon sau abrevieri, care ar putea interpune bariere în comunicarea medic-pacient, reducînd astfel înțelegerea, aderarea la tratament și deci rezultatul acestuia [6]. În funcție de circumstanțe - nivelul de educație medicală și de necesitățile de cunoaștere ale pacientului referitor la boala sa, de exemplu, în loc de **metastaze** se poate descrie termenul ca fiind *răspandirea celulelor canceroase în diferite părți ale corpului*; în loc de **mastectomie** se poate folosi definiția acesteia ca *operație chirurgicală în care este înlăturată doar acea parte din sân care conține tumoarea;* în loc de **neoplasm** – *cancer*. Totodată, medicul ar trebui să acorde o atenție deosebită acelor elemente lingvistice, denumite și mărci pragmatice, incluse în actul conversațional, care l-ar ajuta la decodarea și înțelegerea mesajului transmis de către pacient [5].

Utilizarea registrului științific în comunicarea cu pacientul interpune bariere și izolează în mod nejustificat persoana suferindă, de singura autoritate, medicul, care îi poate oferi sprijin în deseori imbatabila confruntare cu temuta maladie.

BIBLIOGRAPHY

1. Anisoara Pop. “Pragmatic aspects of medical advertising” in *Studies and Articles in Honour of Professor Mihai M. Zdrenghea*, Edited by Dorin Chira 381-389, Cluj-Napoca-Paris: Argonaut-Scriptor, 2016.
2. Anisoara Pop. “Teaching and Learning Medical Languages in the 21st century” in *Proceedings of the International Symposium TML-TL*, Edited by Anisoara Pop, 7-11. Târgu Mureș: University Press, 2016.
3. Arrigada, R., Le, M.G., Rochard, F., Contesso G. “Conservative Treatment versus Mastectomy in Early Breast Cancer: Patterns of Failure with 15 Years of Follow-up Data.”, *Journal of Clinical Oncology*, 14, no. 5, (1996):1558-1564. http://ascopubs.org/doi/abs/10.1200/JCO.1996.14.5.1558
4. Halliday, M.A.K. “Things and relations: Regrammaticising experience as technical knowledge” in *Reading science: Critical and functional perspectives on discourses of sciene*, Edited b. Martin, J.R., Veel R. 185-235, London: Routledge, 1998.
5. Incze Kutasi Réka. “Mărci pragmatice în discursul afazic nonfluent”, *Revista Transilvania*, XLVII (CLI), no. 7, (2019): 54-59.
6. Mărginean Cristina Oana, Melit Lorena Elena, Chincesan Mihaela, Muresan Simona, Georgescu Anca Meda, Suciu Nicoleta, Pop Anisoara, Azamfirei Leonard. “Communication skills in pediatrics – The relationship between pediatrician and child”, *Medicine*, 96, issue: 43, (2017): 1-6.
7. Singletary, S.E. “Surgical margins in patients with early stage breast cancer treated with breast conservation therapy”, *The American Journal of Surgery*, 184, no. 5, (2002):383-393.

Resurse web

8. American Cancer Society. “Mastectomy”. Accessed April 10, 2019. https://www.cancer.org/cancer/breast-cancer/treatment/surgery-for-breast-cancer/mastectomy.html**.**
9. News Medical Life Sciences. “Cancer Glossary”. Accessed April 5, 2019. https://www.news-medical.net/health/Cancer-Glossary.aspx**.**

10. Wikipedia. “Biopsy”. Accessed April 5, 2019. https://en.wikipedia.org/wiki/Biopsy.
11. Theoi Greek Mythology. “Heracles and Hydra” Diosphos 500-480 BC. Luvru, Paris . Accessed March 20, 2019. http://www.theoi.com/Gallery/M13.2.html.
12. Wikipedia. “History of cancer”. Accessed May 20, 2019. https://en.wikipedia.org/wiki/History_of_cancer
13. “History of cancer”. Accessed May 20, 2019. http://cancerfilms.org/timeline/.
14. “How cancer got its name”. Accessed April 5, 2019. http://cancerfilms.org/blog/how-cancer-got-its-name/.
15. Merriam Webster online dictionary. Accessed May 20, 2019. https://www.merriam-webster.com/dictionary/mastectomy